

TERVISEAMET

Solaariumiteenusest tulenevad terviseriskid

Tallinn 2016

1. Sissejuhatus

Solaariumiteenus on populaarne (eriti noorte kasutajate seas) ning kättesaadav iluteenus. See võib olla tingitud valitsevate trendide järgimisest.

Samas on teaduslikult tõestatud solaariumi kasutamise seos vähki haigestumisega. Maailma Tervishoiuorganisatsiooni hinnangul kuulub solaarium esimese grupi kantserogeenide hulka.

On välja selgitatud, et mida nooremalt hakatakse solaariumit kasutama, seda suurem on risk haigestuda vähki. Mõõdub mitmeid aastaid, enne kui tõeline pilt solaariumite rollist nahavähi põhjustamises saab täiesti selgeks, kuna nahavähi induktsiooni periood on pikk (Opinion on Biological effects of ultraviolet radiation relevant to health with particular reference to sunbeds for cosmetic purposes, 2006).

Eesti Vähiregistri andmetel on mittemelanoomne nahavähk Eesti naiste seas tõusnud rinnavähi järel teisele kohale. Aastane keskmine haigestumuse juurdekasv on 5-6%.

Kurb statistika toob välja vajaduse pöörata erilist tähelepanu solaariumiteenuse kvaliteedile.

Solaariumiteenuse osutamisel on teenusest tulenevate terviseriskide maandamisel juhtiv roll teenuse saaja asjakohasel nõustamisel ja UV seadmete (sh UV lampide) seisundil.

Aastatel 2008-2009 korraldati 10 EL liikmesriigi vaheline uuring, mille eesmärgiks oli kontrollida ohutusnõuete täitmist päevitusseadmete kasutamisel salongides

([Joint action on sunbeds 2008-2009](#)). Uuringus osalenud järelevalveasutused kontrollisid ligi 300 asutust ning rohkem kui 500 päevitamiseseadmeid üle Euroopa Liidu. Uuringu tulemused tõid välja järgmised puudused:

- tarbijate nõustamine solaariumisalongides oli puudulik ja/või ei olnud jälgitav;
- UV- seadmete märgistamine oli puudulik vähemalt 20%-l uuritud salongides;
- mitmes liikmesriigis ületas ~80% UV seadmete kiirgustihedus standardiga soovitatud väärtust.

Terviseamet korraldas 2016. aastal sihtuuringu "Solaariumiteenustest tulenevad terviseriskid". Sihtuuringu eesmärgiks oli hinnata Eesti iluturul olevate solaariumiteenuste terviseohutust.

Uuringu põhisuundadeks olid:

- 1) solaariumiteenuse osutamist reguleerivate nõuete täitmine
- 2) teenuse osutaja teadmiste kontroll
- 3) kosmeetikatoodete nõuetele vastavuse kontroll
- 4) solaariumiseadmete UV- kiirgusintensiivsuse mõõtmised.

2. Andmete analüüs

Kokku oli uuritud 76 solaariumiteenust pakkuvat ettevõtet (tabel 1). Uuringu raames toimusid salongides vaatlused, teenuseosutajate küsitlused ja UV-seadmete kiirgusintensiivsuse mõõtmised. Uuring viidi läbi perioodil aprill-november 2016. a.

Tabel 1

Talitus	Põhja talitus (Harjumaa, Raplamaa, Järvamaa)	Lõuna talitus (Tartumaa, Põlvamaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa, Jõgevamaa)	Lääne talitus (Hiiumaa, Läänemaa, Saaremaa, Pärnumaa)	Ida talitus (Ida- Virumaa, Lääne- Virumaa)	Kokku
Kontrollitud ettevõtete arv	22	21	5	28	76

2.1. Klientide teenindamine ja nõustamine solaariumisalongides

Vastavalt sotsiaalministri 20.12.2000 määruse nr 86 "Tervisekaitsenõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele" (edaspidi määrus nr 86) § 20 lg 1 sätestatule tuleb enne esimest päevitusseansi teavitada klienti nahatüüpidest, võimalikest vastunäidustustest, päevitusseansi pikkusest olenevalt nahatüübist ja kliendi soovil lampide kasutustundide arvust. Klientidele vajaliku teabe kujundamisel tuleb lähtuda Eesti standardis EVS-EN 60335-2-27:2014 „Majapidamis- ja muud taolised elektriseadmed. Ohutus. Osa 2-27: Erinõuded naha ultraviolet- ja infrapunakiirgusseadmetele“ toodud juhistest, mis annavad tarbijale täpsemad soovituselid solaariumi kliendi vanuselise piirangu kehtestamiseks, päevitusseansi määramiseks olenevalt nahatüübist ja tervislikust seisundist, kaitseprillide ja muude kaitsetarvikute kasutamiseks (sh kaitsekreem).

Samuti kehtivad solaariumis klienditeenindamisele ka solaariumiseadmete akrüülklaaside desinfitseerimise nõue (määruse nr 86 § 20 lg 3).

Sihtuuringu tulemused näitavad, et kliendile on kättesaadav informatsioon ultraviolettkiirguse toime ja päevitamise vastunäidustuste kohta 80% ning kliendile on kättesaadav informatsioon õige päevitusrežiimi ja nahatüüpide kohta 79% kontrollitud ettevõtetest.

Kliendile on kättesaadav informatsioon, et alla 18. aastastele isikutele ei ole solaariumis päevitamine soovitatav, 78% kontrollitud salongidest.

Üldjuhul pakutakse solaariumisalongide klientidele spetsiaalselt solaariumis kasutamiseks mõeldud kaitsekreemi või muid kosmeetikatooteid (96% ettevõtetest). Üksikud salongid ei pakku klientidele kaitsekreemi, ning kliendid kasutavad enda kosmeetikat.

Kõigis uuritud salongides (100%) pakutakse päevitusseansi ajaks UV-kaitseprille ning paljudes ettevõtetes (72%) pakutakse lisaks ka muid kaitsevahendeid (sh ühekordsed peakatted, ühekordsed rinnakaitsmed, ühekordsed silmaklepsud, näokatted, ühekordsed sussid, SPF kaitsepulgad sünnimärkidele).

Peaaegu kõigis salongides (99%) toimub UV-seadme pindade desinfitseerimine peale igat klienti. Ühes salongis peavad kliendid koristama solaariumi enne ja peale kasutamist ise. Avastatud puuduse kohta tehti salongi esindajale suuline hoiatus ning sellele järgneb järelkontroll.

2.2. Teenindajate teadmiste kontroll

Sihtuuringu raames uuriti kliente teenindava personaali teadlikust.

Nõuded siseruumides UV-päevitamise alaste nõustajate teadmiste, oskuste, pädevuse ja kvalifikatsioonile on määratud Eesti standardi EVS-EN 16489-2 soovustega.

Siseruumides UV-päevitamise alasel nõustajal peavad olema alljärgnevad teadmised ja oskused:

— teadmised UV-kiirguse spektraaljaotusest ja mõjudest inimkehale;

- teadmised siseruumides kasutatavate päevitusseadmete tehnilisest tööst ja õigusaktidest tulenevatest nõuetest, nagu tehnilise dokumentatsiooni sildistamine, märgistamine ja korrashoid;
- teadmised siseruumides kasutatavate päevitusseadmete hooldusest ja puhastamisest;
- teadmised kõigi standarditest ja õigusaktidest tulenevate kohustuslike kaitsemeetmete kohta. Peale selle peab siseruumides UV-päevitamise alane nõustaja omama teadmisi kogu õppesisust, mis on määratletud standardi EVS-EN 16489 esimeses osas.

Iga kontrollitud salongi teenuseosutajalt küsiti, milliseid solaariumiteenuse osutamise alaseid koolitusi ja millises mahus oli ta läbinud.

Solaariumioperaatori koolitust mahuga 3-8 tundi läbis 66 küsitletud teenindajat (e. 87%).

Kosmeetika- või päevituskosmeetikaalase koolituse läbis 19 teenindajat (e. 25%). Kaheksa teenindajat on välja toonud klienditeeninduskoolituse, mille maht varieerus 3-5 tundi.

Lisaks sellele, solaariumisalongide teenindajatelt paluti vastata küsimustele (vt lisa 1), mille alusel hinnati ka teenindajate teadmisi. Teenindava personaali vastustele andis hinnangu kontrolli teostanud inspektor.

Hinnangutest tulenevalt on teenindajate teadlikkuse kohta ilmnenud järgmised asjaolud.

Teenindajad teavad hästi, et UV-seadet peab desinfitseerima peale igat klienti, tedretähtede või punaste juustega inimesi võib solaariumi kasutamine ohustada rohkem kui neid, kellel neid ei ole. Solaariumisalongide teenindajad teavad, et UV-kiirus võib kahjustada silmi ning põhjustada vananemisnähtude kujunemist.

Tabelis 2 on toodud küsimused, mille vastamisega oli teenindajatel (10 ja rohkem vastajaid) raskusi.

Tabel 2

Küsimus	Õigete vastuste arv	Osaliselt õigete vastuste arv	Valede vastuste arv
Nimetage vähemalt neli vastunäidustust solaariumis päevitamisprotseduuri läbiviimiseks	65	10	1
Kas Teie arvates on õige väide, et solaariumiteenust on soovitatav osutada isikule, kes on vähemalt 16. aastat vana?	61	15	0
Kas Teie arvates on õige väide, et akne ravil soovitatakse päevitada solaariumis	60	16	0
Kas Teie arvates on õige, et päevituskreem kaitseb nahka, seetõttu võib kaitsekreemi kasutanud klient võtta pikema päevituskuuri?	64	12	0
Millise spektri osa UV kiirgust ei tohi kiirata solaariumi UV seade: UVA, UVB, UVC?	51	18	7

2.3. Kosmeetikatooted solaariumisalongides

Alates 11. juulist 2013 reguleerib kosmeetikatoodete valdkonda Euroopa Ühenduses Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus nr 1223/2009/EÜ kosmeetikatoodete kohta. Määrusega on reguleeritud ja ühtlustatud nõuded kosmeetikatoodetele, nende käitlemisele ja järelevalvele. Kosmeetikatooted peavad olema inimeste tervisele ohutud ning peavad olema nõuetekohaselt pakendatud ja märgistatud. Määruse artikkel 13 kohustab vastutavaid isikuid turule lastavatest kosmeetikatoodetest teavitama elektrooniliselt CPNP portaalis.

Sihtuuringu raames kontrolliti solaariumisalongides kasutatavate kosmeetikatoodete registreeringut CPNP portaalis ja märgistuse vastavust nõuetele.

Uuritud salongidest (76 ettevõtet) olid kõik kosmeetikatooted registreeritud vastavalt nõuetele 71 (e. 93,5%) salongides. Ühes salongis ei vastanud osa tooteid registreerimisnõudele ning kahes salongis ei olnud üksi kosmeetikatoode registreeritud. Kahes salongis ei pakuta kosmeetikatooteid ning kliendid kasutasid kodust kaasa võetud kosmeetikat.

Kosmeetikatoodete märgistus vastas nõuetele 62 salongis (e. 81,5% kontrollitud ettevõtetest). Kahes ettevõttes ei vastanud märgistuse osas nõuetele üksi kosmeetikatoode. Ülejäänud salongides vastas osa kosmeetikatoodetest ning osa ei vastanud märgistuse nõuetele. Kokku oli sihtuuringu käigus avastatud nõuetele mittevastavaid päevituskosmeetika tooteid 36 korral üle Eesti.

Avastatud puuduste kõrvaldamiseks tehti 9 salongis suulise hoiatuse ning kolmele salongile tehti märgukiri. Enamus ettevõtteid olid määratud tähtjaks puudusi likvideerinud (esitasid eestikeelse märgistuse kohta täiendavat infot, registreerisid kosmeetikatooted CPNP portaali). Kahe salongi puhul menetlus jätkub.

2.4. Biotsiidid solaariumisalongides

Biotsiid on

- mis tahes aine või segu niisuguses vormis, nagu see tarnitakse kasutajale, ning mis sisaldab või tekitab üht või enamat toimeainet ja mille eesmärk on kahjulike organismide hävitamine, tõrjumine, kahjutuks muutmine, nende toime ärahoidmine või muul viisil nende vastu võitlemine mis tahes muude vahenditega peale puhtfüüsikaliste või -mehhaaniliste toimingute;

- mis tahes aine või segu, mis on loodud ainetest või segudest, mis ise ei kuulu esimese taande alla, ja mille kasutamise eesmärk on kahjulike organismide hävitamine, tõrjumine, kahjutuks muutmine, nende toime ärahoidmine või muul viisil nende vastu võitlemine mis tahes muude vahenditega peale puhtfüüsikaliste või -mehhaaniliste toimingute (Euroopa parlamendi ja Nõukogu määrus nr 528/2012).

Biotsiidi on lubatud Eestis kättesaadavaks teha ja kasutada, kui see on saanud asjakohase loa või registreerimistunnistuse käesoleva seaduse või biotsiidimääruse kohaselt (Biotsiidiseadus). Biotsiididele lisaks võivad desinfektsiooni eesmärkidel kasutatavad tooted kuuluda meditsiiniseadmete või ravimite hulka. Toote kuuluvuse ühte või teise gruppi määrab koostis ja tootja poolt ettenähtud sihtotstarve.

Ilusalongide inspekteerimisel kontrolliti muuhulgas ka seda, kas teeninduses kasutatud biotsiidid on läbinud terviseameti kontrolli ning kas nad on kandud biotsiidiregistrisse (<http://www.terviseamet.ee/kemikaaliohutus/biotsiid/lubatud-biotsiidid.html>) või meditsiiniseadmete andmekogusse (<https://msa.sm.ee/>). Samuti kontrolliti kasutatavate biotsiidide sihtotstarvet.

Uuritud salongidest ainult 16% kasutas registreeritud biotsiide UV-seadmete desinfitseerimiseks. Toodete kasutusala vastas sihtotstarbele kõigis kontrollitud ettevõtetest.

Korduvalt kasutatavate kaitseprillide desinfitseerimine toimus peale igat klienti 97% kontrollitud salongides. Ülejäänud ettevõtetes (2 ettevõtet, e. 3%) ei kasutata korduvkasutatavaid kaitseprille. Nende asemel kasutatakse ühekordseid prille.

Kaitseprillide desinfitseerimiseks kasutatavate biotsiidide kasutusala vastas sihtotstarbele 97% kontrollitud ettevõtetest. Ühes ettevõttes kasutati kaitseprillide puhul naha desinfitseerimiseks mõeldud toodet (mis ei ole sihtotstarbe kohane), mille osas nõustati ettevõtet. Ühes ettevõttes kasutati desinfitseerimiseks UV-sterilisaatorit (UV-sterilisaatoril on desinfitseeriv toime).

Uuringu käigus solaariumisalongides avastatud biotsiidide nimetused on toodud lisa 2.

2.5. UV-seadmed solaariumisalongides

Nõuded UV-seadmetele on kehtestatud sotsiaalministri 20.12.2000 määruse nr 86 „Tervisekaitsenõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele“ §-s 19.

Samuti annab soovitusi UV-seadmetest tuleneva terviseohutuse osas (sh soovitatud UV-seadmete efektiivse kogukiirgustiheduse osas eriteemtoime spektri järgi) Eesti standard EVS-EN 60335-2-27 „Majapidamis- ja muude taoliste elektriseadmete ohutus. Erinõuded naha ultraviolet- ja infrapunakiiritusseadmetele“.

Sihtuuringu käigus kontrollitud salongides oli kasutusel kokku 219 UV seadet. Nendest 98 seadet kontrolliti üldseisundi ja dokumentatsiooni nõuetele vastavuse osas (igas salongis kontrolliti vähemalt üks UV seade ning juhul, kui ettevõttes oli kasutusel mitu UV seadet, siis kontrolliti pisteliselt kahte seadet).

Seadmete tehnilised passid puudusid 12 seadme korral (e. veidi üle 12%). Salongidele anti aega puuduste likvideerimiseks ning sellele järgneb järelkontroll.

Kõigil kontrollitud UV seadmetel (98) oli tundide loendurid ning kõigis solaariumites vastas UV lampide kasutusaeg tundideloenduri järgi nõuetele.

Kümnes solaariumisalongis oli sihtuuringu raames läbiviidud instrumentaalne kontroll (efektiivse kogukiirgustiheduse mõõtmine). Mõõtmisi teostati Tallinna piirkonnas: igas ettevõttes mõõdeti kahte UV seadme kogukiirgusintensiivsust. Mõõtmise tulemused on esitatud joonistel 1 ja 2. Mõõte tulemuste esitamisel on arvesse võetud mõõtemääramatus.

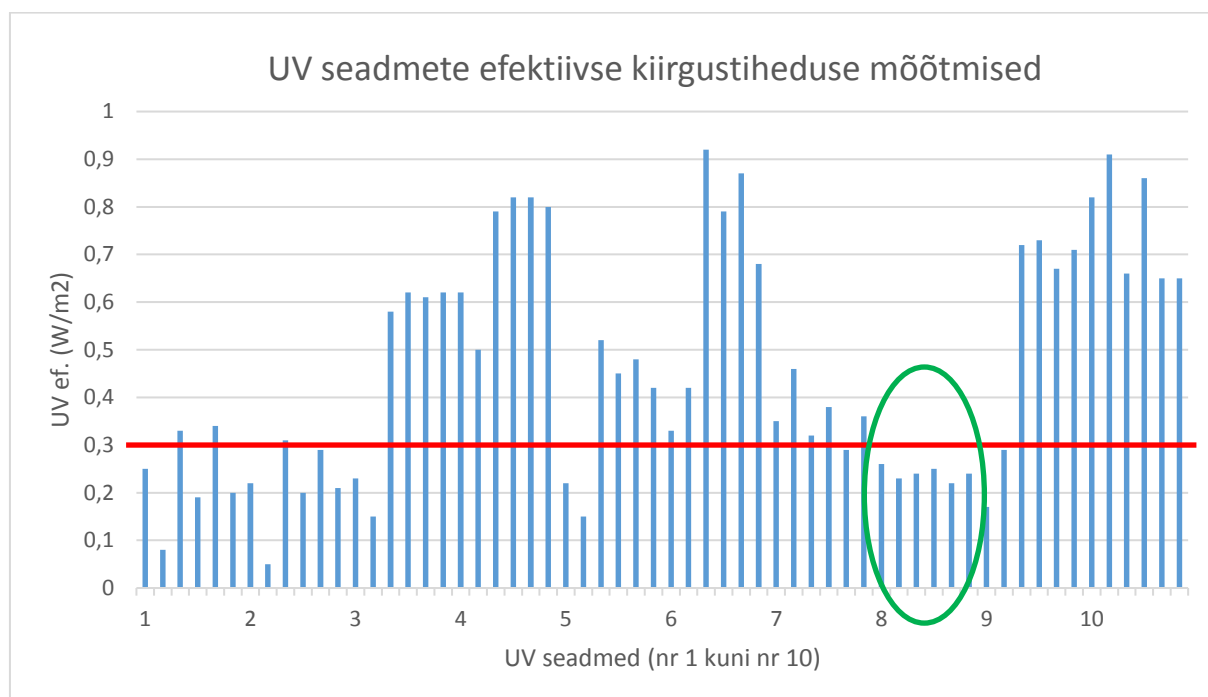
Kiirgustihedust mõõdeti suletud kaanega päevitusseadmes lamamisaluse keskelje keskosas (keha), jaluses (jalad) ja peatoel (nägu, õlad). Igas mõõtekohas mõõdeti eraldi kaaneosa ning lamamisaluse lähimate kiirgavate pindade suunas (ehk kokku mõõdeti ühe seadme UV kiirgusintensiivsust kuues punktis).

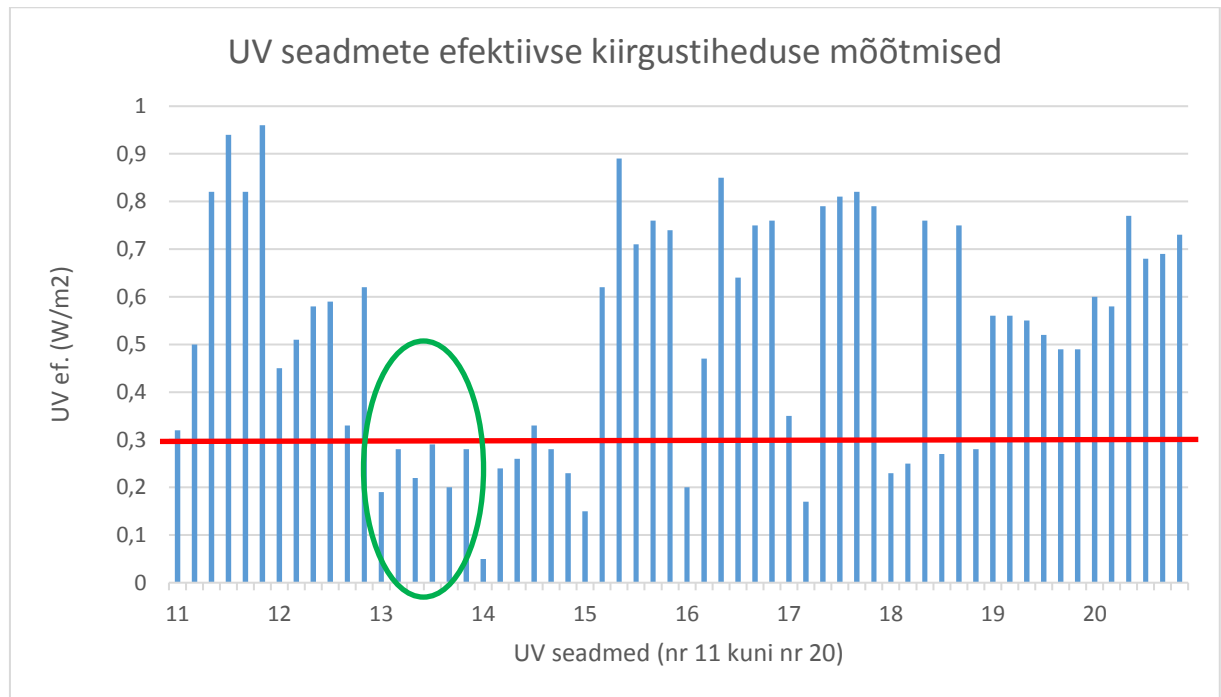
Mõõtetulemusi hinnati standardi EVS-EN 60335-2-27:2014 põhjal. Nimetatud standardi järgi ei tohi UV-seadme efektiivne kogukiirgustihedus ületada **0,3 W/m²**. Kogukiirgustihedus UVC lainelas (200–280) nm ei tohi ületada 0,003 W/m².

Tulemused näitavad, et 20-st uuritud seadmest ületas mõõdetud UV kiirgusintensiivsuse näitaja standardiga soovitatud väärtust (0,3 W/m²) 18 seadme puhul, ehk 90% uuritud solaariumiseadmetest. Standardiga soovitatud UV kiirgusintensiivsuse väärtuse piiridesse jäi 2 seadet: nr 8 ja nr 13 (joonis 1 ja 2).

Kiirgust UVC spektriosas ei tuvastatud.

Joonis 1

Avastatud olukorda mõjutada võivaid tegureid on mitu:

- kasutatakse konkreetsele UV-seadmele mittesobivaid UV-lampe,
- UV-lampide kasutusaeg ületab tootja poolt deklareeritud lubatud kasutusaega,
- UV-seadmed on ümberseadistatud valele töörežiimile,
- Kulunud UV-seadme tehniline seisund (nt vanad filtrid/ mikropragudega akrüülklaasid) takistab korrapärasel režiimis tööd.

Iga ülaltoodud teguri vaatlemisel koondub probleemi lahendus UV-seadme korraliku dokumentatsiooni olemasolule ning selle alusel UV-seadme täpsemate puuduste väljaselgitamisele ja likvideerimisele.

3. Kokkuvõte

Käesoleva uuringu raames hinnati solaariumiteenustest tulenevad terviseriske.

Uuringu käigus kontrolliti kokku 76 ettevõtet ning 98 UV seadme üldseisundi ja dokumentatsiooni nõuetele vastavust.

Uuringu läbiviimisel tuvastati järgmised probleemid/tähelepanekud:

- Solaariumisalongid informeerivad kliente ebapiisavalt ultraviolettkiirguse toime, päevitamise vastunäidustuste, õige päevitusrežiimi ja nahatüüpide kohta (~20% ettevõtetes puudus vajalik informatsioon; solaariumis alla 18. aastaste isikute päevitamise piiramise soovistest on kliendile kättesaadav informatsioon 78% salongidest);
- solaariumisalongide teenindava personali teadlikkuse osas on tekkinud raskusi solaariumi seadmest kiirata lubatud UV kiirguse spektri osa nimetamisel, vastunäidustuste/näidustuste määramisel, soovitatava vanuselise piirangu nimetamisel, päevituskreemi toimet arvestades päevituskuuri määramisel;
- sihtuuringu käigus oli avastatud nõuetele mittevastavaid päevituskosmeetika tooteid 36 korral;
- probleemiks on jäänud registreerimata biotsiidide kasutamine iluteeninduses. Uuritud salongidest ainult 16% kasutas registreeritud biotsiide UV-seadmete desinfitseerimiseks;
- probleemiks jäävad UV seadmete tehnilised passid (passid puudusid 12 seadme korral)
- UV seadmete kiirgusintensiivsuse mõõtmised näitavad, et 20-st uuritud seadmest ületas mõõdetud kiirgusintensiivsuse näitaja standardiga soovitatud väärtust (0,3 W/m²) 18 seadme puhul, ehk 90% uuritud solaariumiseadmetest.

Solaariumiteenuse positiivsetest tähelepanekutest toovad andmed välja, et:

- üldjuhul pakutakse solaariumisalongide klientidele spetsiaalselt solaariumis kasutamiseks mõeldud kaitsekreemi või muid kosmeetikatooteid (96% ettevõtetest);
- kõigis uuritud salongides (100%) pakutakse päevitusseansi ajaks UV-kaitseprille ning paljudes ettevõtetes (72%) pakutakse lisaks ka muid kaitsevahendeid (sh ühekordsed peakatted, ühekordsed rinnakaitsmed, ühekordsed silmakleepsud, näokatted, ühekordsed sussid, SPF kaitsepulgad sünnimärkidele);
- peaaegu kõigis salongides (99%) toimub UV-seadme pindade desinfitseerimine peale igat klienti;
- solaariumi teenindajad teavad hästi, et UV-seadet peab desinfitseerima peale igat klienti; tedretähtede või punaste juustega inimesi võib solaariumi kasutamine ohustada rohkem kui neid, kellel neid ei ole; teavad, et UV-kiirgus võib kahjustada silmi ning põhjustada vananemisnähtude kujunemist;
- UV seadmete desinfitseerimiseks kasutatavate toodete kasutusala vastas sihtotstarbele kõigis kontrollitud ettevõtetes;
- korduvalt kasutatavate kaitseprillide desinfitseerimine toimub peale igat klienti. Ettevõtte, kus ei kasutata korduvkasutatavaid kaitseprille, pakuvad ühekordseid kaitseprille. Kaitseprillide desinfitseerimiseks kasutatavate biotsiidide kasutusala vastas sihtotstarbele peaaegu kõigis kontrollitud ettevõtetes (ühes salongis kasutati kaitseprillide puhul naha desinfitseerimiseks mõeldud toodet, mis ei ole sihtotstarbe kohane);
- kõigil kontrollitud UV seadmetel (98) oli tundideloendurid ning kõigis solaariumites vastas UV lampide kasutusaeg tundideloenduri järgi nõuetele.

Sihtuuringu käigus avastatud puuduste kõrvaldamiseks algatas terviseamet menetlused; käitlemisest olid kõrvaldatud nõuetele mittevastavad kosmeetikatooted, registreerimata biotsiidid. Nõutud oli UV seadmete tehniliste passide vormistamine. Ettevõtetele, kus avastati standardiga soovitatud UV kiirgusintensiivsuse näitaja ületamist, anti soovitus lühendada päevitusseansside pikkused ja kaaluda UV lampide väljavahetamise võimalust.

Kokku tehti sihtuuringu käigus 11 märgukirja.

4. Soovitused ja juhised

Teenuseosutajate ja klientide teadlikkuse tõstmiseks avalikustas terviseamet soovitus, mis juhivad tähelepanu solaariumiteenusest tulenevatele terviseriskidele ning nende maandamise vajadusele ja võimalustele (<http://www.terviseamet.ee/keskkonnatervis/teenuste-ohutus/solaariumid.html>).

4.1. Solaariumiteenuseid osutavatele ettevõtetele

- Solaariumiteenuse pakkumisel tuleb arvestada standardi EVS-EN 16489-2:2014 juhistega, mis täpsustavad siseruumides UV-päevitamise alaste nõustajate teadmiste, oskuste, pädevuse ja kvalifikatsioonile nõudeid.
- Kliendile peab kergesti kättesaadav olema informatsioon ultraviolettkiirguse toime ja päevitamise vastunäidustuste kohta, samuti soovitus õige päevitusrežiimi ja nahatüüpide kohta ning informatsioon UV-lampide vahetuse, kasutusaaja ja tehnilise kontrolli kohta.
- Solaariumis on soovitatav sisse seada puhastus- ja desinfitseerimisplaan, mille alusel võib kindlustada alaline puhastus- ja desinfitseerimisrežiim pärast iga kliendi teenindamist.
- Solaariumiteenuse osutaja peab tagama igale külastajale ultraviolettkiirguse kaitseprillid, peakatte ühekordseks kasutamiseks, salvrätid või muud vahendid kosmeetika eemaldamiseks.
- Solaariumiteenuse osutajad peavad tagama nende poolt kasutatavate päevitusseadmete turvalise ning mõistliku kasutamise.
- Salongide omanikel tuleb põhjalikumalt tutvuda biotsiidi- ja kosmeetikaalase valdkonna reguleerivate nõuetega ning järgida nende täitmist teenuse pakkumisel.

4.2. Tarbijale

Pea meeles, et solaariumid ei ole ohutu alternatiiv õues päevitamisele. Nii päike kui ka solaariumid väljastavad ohtlikke UV-kiiri, mis kahjustavad naharakkude DNAd ja võivad põhjustada nahavähki. Mida rohkem kasutate solaariumi, seda suurem on nahavähi risk.

Solaariumi kasutamine võib rohkem ohustada neid:

- kes on nooremad kui 18 aastat;
- kellel on hele või tundlik nahk, mis võib kergesti saada päikesepõletuse;
- kes on varem saanud päikesepõletuse, eriti lapsepõlves;
- kellel on palju tederähne ja/või punased juuksed;
- kellel on palju sünnimärke;
- kellel või kelle lähematel sugulastel on varem olnud nahavähk;
- kelle nahka on päikesevalgus juba kahjustanud.

- Enne solaariumisse minekut tuleb kindlaks määrata enda nahatüüp: mida heledam nahk, seda vähem aega võib solaariumis viibida.
- Üldiselt soovitatakse solaariumit mitte kasutada rohkem kui kaks korda nädalas.
- Kui viimasest solaariumiseansist või päikese võtmisest on möödas rohkem kui 6 nädalat, on naha UV - kaitsevõime langenud peaaegu nullini, mis tähendab, et alustama peab päevitusprogrammi algusest.
- Enne solaariumisse minekut tuleb määrada ennast kokku spetsiaalselt solaariumis kasutamiseks mõeldud kaitsekreemiga, vältida tugevatoimeliste antibakteriaalsete kosmeetikavahendite ning suure alkoholisaldusega näovee kasutamist.
- Enne päevitamiseansi tuleb ära võtta kontaktläätsed.
- UV kiirgus on kahjulik paljale silmale, seetõttu peab solaariumis seansi käigus kandma UV kaitseprille.
- Samuti peab pidama meeles, et kiirguse eest vajavad kaitset ka juuksed.
- Kui enne solaariumi basseini ujuda, tuleb kare kloorivesi kindlasti maha pesta, vastasel juhul võib tugevneda UV-kiirte kahjulik mõju.
- Antibiootikumide ning teiste ravipreparaatide tarvitamise ajal (hormoonpreparaadid, rahustid, vererõhku alandavad vahendid jne) on solaariumis käimine sagedasti vastunäidustatud. Seega enne solaariumis päevitamist tuleb konsulteerida arstiga.

5. Kasutatud kirjandus

- 5.1. Sotsiaalministri 20.12.2000 määrus nr 86 „Tervisekaitseõuded ilu- ja isikuteenuse osutamisele“
- 5.2. Standard EVS-EN 60335-2-27:2014 „Majapidamis- ja muud taolised elektriseadmed. Ohutus. Osa 2-27: Erinõuded naha ultraviolet- ja infrapunakiiritusseadmetele“
- 5.3. Standard EVS-EN 16489-1:2014 „Professionaalsed UV-päevitusteenused siseruumides. Osa 1: Nõuded koostitute korraldamisele“
- 5.4. Standard EVS-EN 16489-2:2014 „Professionaalsed UV-päevitusteenused siseruumides. Osa 2: Päevituskeskuse nõustaja kvalifikatsiooni- ja pädevusnõuded“
- 5.5. Standard EVS-EN 16489-3:2014 „Professionaalsed UV-päevitusteenused siseruumides. Osa 3: Nõuded teenuse osutamiseks“
- 5.6. [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus nr 1223/2009/EÜ](#)
- 5.7. Opinion on Biological effects of ultraviolet radiation relevant to health with particular reference to sunbeds for cosmetic purposes, 2006.
- 5.8. [Artificial tanning sunbeds risks and guidance, WHO 2003](#)
- 5.9. https://haiglateliit.ee/wp-content/uploads/2015/04/patsiendile_280_UV_kiirgus_ja_valgusravi.pdf
- 5.10. http://www.psooriaasikeskus.ee/uvb/UV_kiirgus.htm

6. Lisad

LISA. 1 TEENUSE OSUTAJA KÜSITLUSLEHT

Vaatlustoimingu protokoll nr ..... juurde

TEENUSE OSUTAJA TEADMISTE KONTROLL (TEENUSE OSUTAJA TÄIDAB, INSPEKTOR ANNAB HINNANGU)	
1. Milliseid koolitusi solaariumiteenuse osutamise alal olete läbinud (koolituse nimetus, maht tundides):	
2. Nimetage vähemalt neli vastunäidustus solaariumis päevitamisprotseduuri läbiviimiseks?	
Inspektori hinnang: Õige vastus (kõik õige) ☐ Osaliselt õige ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
3. Kas Teie arvates on õige väide, et solaariumiteenust on soovitatav osutada isikule, kes on vähemalt 16. aastat vana (vastake „JAH“ või „EI“)?	
Inspektori hinnang: Õige vastus ☐ Vale vastus ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
4. Mitu tundi soovitate kliendile pidada vahet kahel esimesel protseduuril?	
Inspektori hinnang: Õige vastus ☐ Vale vastus ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
5. Kas Teie arvates võib päevitusseansi ajaks kasutada kaitseprillide asemel päikeseprille või kontaktläätsi (vastake „JAH“ või „EI“)?	
Inspektori hinnang: Õige vastus ☐ Vale vastus ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
6. Millise spektri osa UV kiirgust ei tohi Teie arvates kiirata solaariumi UV seade (pange rist õige kasti juurde)? UVA ☐ UVB ☐ UVC ☐	
Inspektori hinnang: Õige vastus ☐ Vale vastus ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
7. Kui sageli peab UV seadet desinfitseerima?	
Inspektori hinnang: Õige vastus ☐ Vale vastus ☐ Teenindaja ei osanud vastata ☐	
8. Millised väited on Teie arvates õiged (pange rist õige kasti juurde):	Inspektori hinnang:
☐ Solaariumi kasutamine võib rohkem ohustada neid, kellel on palju tედretähne ja/või punased juuksed	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ UV kiirgus võib kahjustada silmi	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐

☐ Akne ravil soovitatakse päevitada solaariumis	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ Liigne UV kiirgus kutsub esile rasvumise	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ UV kiirgus võib kutsuda esile naha vananemist	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ Antibiootikumite tarbimise perioodil soovitatakse hoiduda solaariumis päevitamisest	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ Päevituskreem kaitseb nahka, seetõttu võib kaitsekreemi kasutanud klient võtta päevituskuuri sõltumata nahatüübist;	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐
☐ Tumeda nahatüübiga inimesed ei pea solaariumis nahapõletust kartma.	Õige vastus ☐ Vale vastus ☐

Täname vastuste eest!

LISA 2. SALONGIDES UV-SEADMETE JA KAITSEPRILLIDE DESINFITSEERIMISEKS KASUTATAVAD BIOTSIIDID

Biotsiidi nimetus	Sihtotstarve	Inspekteerimise hetke olukord	Märkus
Sol Clear Smart	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Solarfix liquid	vastab	pole registreeritud	läbis registreerimisprotse-duuri 06.12.16. On mõeldud kutsealaseks kasutamiseks
Cosmedico Destacryl	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Desin Fact	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Mikrozyd AF Liquid	vastab	on registreeritud biotsiid	
Bactacid	vastab	on registreeritud meditsiiniseade	
Clean Sun 1	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Disinfectant	vastab	pole registreeritud	solaariumi tegevus on lõpetatud
Solarent	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Corokem	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Antibac	vastab	on registreeritud biotsiid	
Sterisept Wipes	vastab	on registreeritud meditsiiniseade	
Mega Clean	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Hugienic Des Forte	vastab	on registreeritud biotsiid	toode on mõeldud kutsealaseks ja tööstuslikuks kasutamiseks
Bacillol AF	vastab	on registreeritud biotsiid	toode on mõeldud kutsealaseks kasutamiseks
Chemipharm des new	vastab	on registreeritud biotsiid	
Clean All	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Australian gold	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Solarflex	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Sterisept	vastab	on registreeritud meditsiiniseade	
Clean sun	vastab	pole registreeritud	toode on kasutamisest kõrvaldatud
Chemisept IR	ei vasta	on registreeritud biotsiid	toode on mõeldud naha desinfitseerimiseks